

De Huizumer geschiedenis in toponiemen

Een overzicht van historische locatienamen

Wapen van Huizum

Gezicht op de dorpskerk in Huizum, gezien vanuit het noorden. Links van de Oude Potmarge staat op de voorgrond een boerin op haar erf de kippen te voeren. Achter haar is de boerderij te zien. Rondom de kerk staan verschillende kale bomen.
Elsinga, Johannes (schilder, tekenaar), november 1940.
(Collectie HCL)

De Huizumer geschiedenis in toponiemen

Een overzicht van historische locatienamen

Rients Aise Faber

Zicht op het dorp Huzum vanaf de Tynjedyk omstreeks 1900 (Ids Wiersma).

Omslagafbeelding: Johannes Elsinga (schilder, tekenaar), 1940.

Cartografie: Durk J. Heddema
Omslagontwerp: Rients Aise Faber
ISBN: 9789464189148
© rientsaisefaber
Huzum 2021

Voorwoord

Dit boek is een gedeeltelijk Nederlandse vertaling van het boekje *Huzumer nammen, in oersjoch fan toponimen tusken Swette en Alddeel*. Wel zijn vanwege de eerdere alfabetisering de Friese namen als trefwoord gehandhaafd. Voor de dorpsnaam Huizum ligt de voorkeur bij de oude naam Huzum. Verder is in deze inleiding een aantal historische wetenwaardigheden dieper uitgezocht.

Het eerste boekje verscheen in februari 1996, ondertussen 25 jaar geleden. Het was destijds het eerste deeltje van de *Stúdzjerûnterige*, een tweede serie boekjes die toen naast de al verschenen deeltjes van de *Sudertrimdiel-rige* werd uitgegeven door de *Stúdzjerûnte it Sudertrimdiel* (actief tussen 1992-2014).

De redactie van beide series bestond destijds uit Gjalt Jelsma, Rients Faber, Siep Grijpstra, Durk Heddema, Tom Sandijck en Bauke van der Veen. Heddema zorgde destijds als tekenaar voor duidelijke kadastrale kaartjes bij de uitgave van de toponiemen.

Net als in 1996 heeft het huidige boek niet de pretentie om volledig te zijn. Desondanks vormt het een rijke bron voor de bestudering van de geschiedenis van Huizum en biedt het handvaten aan mensen die bepaalde onderwerpen willen uitdiepen.

Het is ondertussen ongeveer een halve eeuw geleden dat de laatste grote delen van Huizum hun agrarische bestemming verloren door de stadsuitbreiding van Leeuwarden. Daarom was het destijds een goede beslissing om vele Huizumer boeren op de valreep, dat was voor 1980, te interviewen. Zo kon hun kennis van het eeuwenoude agrarische land worden opgetekend. Want met het verdwijnen van het rurale landschap verdween ook de kennis daarover uit de alledaagse werkelijkheid.

Hopelijk zal bij de “Huizumers” met deze hernieuwde uitgave de belangstelling voor hun plaatselijke geschiedenis levend blijven.

Rients Faber, februari 2021.

Inhoud

Voorwoord	5
Inhoud	6
Inleiding	7
Toponiemen in Huizum	7
Het Huzumer dorpsgebied	9
Grond, gebruik en verdeling van het grondgebied	12
Luchtfoto Huzumer dorpsgebied 1935	15
Het raadsel van de Potmarges	17
De middeleeuwse weg naar Groningen	27
De Huzumer kerk en de voorouders Syds Tjaerda	30
De terpen in het Huzumer dorpsgebied	32
De inpoldering van De Middelsee	34
Opvallende toponiemen	36
Alfabetisch overzicht van de toponiemen	37
Categorische indeling van de toponiemen	162
Bronnen en literatuur	166
Beeldmateriaal: kaarten en foto's	175
Bijlage: de hypothese van H.J. Murray Bakker	176
Huzum als Jelgerahuzum?	176
Kadastrale kaarten van Huizum	179

Inleiding

Toponiemen in Huizum

De functie van het toponiem is om een bepaalde locatie (plaats) in het landschap aan te duiden. Door plaatsen te benoemen ontstaat een herkenbare ordening in de menselijke leefruimte die van belang is voor het alledaagse sociale verkeer.

Als het gebruik van een gebied ingrijpend verandert, zoals in het Huzumer dorpsgebied, dan verandert ook het toponymische landschap. De verstedelijking van het Huzumer grondgebied is er de oorzaak van dat veel toponiemen hun oorspronkelijke verwijzende taak hebben verloren. De oorspronkelijke plaatsen bestaan niet meer of zijn nauwelijks terug te vinden. Een boek over de Huzumer toponiemen is voor een groot deel een reis door een ondergronds schimmenrijk.

Omdat er in het verleden geen gestandaardiseerde spelling was, zijn de toponiemen in verschillende schrijfwijzen overgeleverd. Voor deze vertaling zijn de toponiemen in het Nederlands gespeld als het begrip als zodanig in het Nederlands is overgeleverd. Als het begrip in het Fries als aanduiding heeft gefunctioneerd, dan blijft deze vorm uitgangspunt en wordt het trefwoord weergegeven in de hedendaagse Friese spelling. Voor het dorp Huizum is de voorkeursnaam Huzum. De citaten in de lemma's worden in de oorspronkelijke, meestal oude, spelling weergegeven.

Het komt regelmatig voor dat er meerdere betekenisverklaringen zijn voor een toponiem. De oorzaak hiervan is dat het niet altijd mogelijk is om de historische ontstaansgeschiedenis van een toponiem te reconstrueren. Lexicografische, landschapgenetische argumenten en de overgeleverde schriftelijke bronnen kunnen in zo'n geval aanleiding zijn om meer dan een aannemelijke verklaring te geven.

Al in 1957 en 1959 heeft R.P. Roarda een aantal Huzumer toponiemen genoemd in de serie *Fryske Plaknammen* (deel X en XII). Ook zijn uit de Collectie Roarda (deel 22) de aantekeningen over het dorp Huizum geraadpleegd. De verwijzingen naar pagina's (afgekort als p.) uit die collectie zijn in chronologische volgorde opgenomen, met tussen haakjes bijv.: *Roarda z.j., p.4 en 10*.

Deze verzameling Huzumer toponiemen is tevens gebaseerd op interviews die ik in 1978, 1979 en 1980 heb gehouden met een aantal voormalige Huzumer boeren en oud-Huzumers. De aanwijzingen van de boeren voor de lokalisatie van de toponiemen waren niet in alle gevallen eenduidig. Verder waren ook sommige toponiemen uit oude bronnen soms moeizaam te lokaliseren, zoals uit de Oudfrieze Oorkonden (OFO I-III van Sipma en OFO IV van Vries), floreencohieren en andere documenten.

In deze verzameling zijn niet de straatnamen opgenomen van de buurten die na 1900 in het Huzumer dorpsgebied ontstonden. Degene die hier meer over wil weten kan terecht in de boeken *Rondom de Oldehove* (1938, p. 278 - 306), *Leeuwarder straatnamen* (Dolk 1969) en het meest recent in *Leeuwarder straatnamen* (Oly 2010). In zijn boek geeft Oly een volledig overzicht van alle straatnamen tot 2010 in zowel het oude Leeuwarden als alle stadsuitbreidingen, dus ook Huizum.

Veel interessante informatie en fotomateriaal over de Verlengde Schrans en de Badweg is te vinden bij Dalstra (2011) in zijn boek *de Verlengde Schrans & de Badweg*. Ook de beide boekjes van Grijpstra zijn voor het beeldmateriaal erg waardevol: *Huizum in oude ansichten*.

De namen die bewoners in de 20ste eeuw aan hun huizen gaven, zijn niet in deze verzameling opgenomen. Voorbeelden van zulke namen zijn: Huize Johanna, Blierherne (het vrolijke hoekje), Bella Vista (voor een huis met een mooi uitzicht), Klein aber Mein (huis zonder schuld) en De drie mandjes (voor een groentewinkel).

Het Huzumer dorpsgebied

Tot 1 januari 1944 maakte het Huzumer dorpsgebied deel uit van de gemeente Leeuwarderadeel. Sinds de middeleeuwen bestond deze uit drie delen, trimdelen genoemd. Binnen het middelste trimdeel maakte de stad Leeuwarden zich los uit dit verband met eigen stadsrechten. Aan het eind van de middeleeuwen (15de eeuw) kwam het hele middelste trimdeel onder het territoriale gezag van Leeuwarden.

Zo ontstond er voor het oorspronkelijke Leeuwarderadeel de situatie dat de ene helft ten noorden en de ander helft ten zuiden van de stadsgemeente Leeuwarden lag. In het Zuidertrimdeel (Sudertrimdiel) lagen de dorpen Huizum, Teerns, Hempens, Goutum, Swichum en Wirdum. Wijtgaard was aanvankelijk een buurtschap van Wirdum en werd pas veel later een zelfstandig dorp.

In 1944 kwam het zuidelijke gebied bij de stad en resteerde alleen het bovenste stuk, het Noordertrimdeel, als Leeuwarderadeel. Stiens werd de nieuwe hoofdplaats van die gemeente. Echter op 1 januari 2018 werd Leeuwarderadeel ook bij Leeuwarden gevoegd. Voor 1944 was Huzum de hoofdplaats van Leeuwarderadeel en stond het gemeentehuis in de Schrans bij de Raadhuisstraat.

Het Huzumer dorpsgebied (zie kaartje) lag globaal bekeken als een smalle strook van oost naar west onder het gebied van de stad Leeuwarden (noordgrens Huizum). In een rondgang langs de grenzen van Huizum van oost, langs noord, langs west naar zuid kunnen de volgende waterlopen worden onderscheiden.

De noordelijke scheiding met de stad bestond uit een aantal doorgaande waterlopen, behalve oostelijk van de Tynje¹ (Tijnje) en

¹ Fryslân gebruikt sinds 15 maart 2007 de historische Friese namen voor de waterwegen. Dit geldt voor bijna alle Friese meren, kanalen, grote en kleinere vaarwegen in Fryslân.

Greuns op het Huzumer Himrik waar de Loetenssleat (Loetensloot) de eerste scheidingswater vormde en waar verder de perceelsloten hiertoe dienden.

In datzelfde Hemrik vormen het Langdeel en het Alddeel (Ouddeel) de oostelijke grens en zijn tevens de natuurlijke grens met de gemeente Tytsjerksteradiel.

Het Huzumer dorpsgebied.

De Nije Potmarge (Nieuwe Potmarge) vormde vervolgens de noordelijke grens westelijk van de Tynje, dus boven het Huzumer Aldlân en dorp. Deze liep door tot aan de Schrans (nu bij "spoor.") Op het Huzumer Nijlân (Nieuwland) was de noordgrens het Galgerak en de Wynhornstersylsleat (Wijnhornsterzijlsloot). Aan de waterloop van die sloot is te zien dat daar een instulpend recht-hoekig stuk Nijlân van Leeuwarden bij hoorde. Geometrisch beschouwd paste dat logischer bij Huzum. Het betreffende stuk Nijlân droeg in de middeleeuwen al de naam Janthiamafinne.

Zoals voor meerdere zuidelijker dorpen was voor Huzum de Swette de westgrens. Na het droogvallen van de Middellzee werd, nadat pas in de 16de eeuw de Swette was uitgegraven, dit water de grens tussen Westergo en Oostergo.

Aan de zuidkant van het Huzumer dorpsgebied werd de scheiding tussen het Huzumer en het Goutumer Nijlân gevormd door een Sylsleat (Zijlsloot) die tegenover de Himpenserdyk begon. Het Huzumer Aldlân en Nijlân waren gescheiden door de Hegedyk, met andere namen ook aangeduid als Overijsselsestraatweg (Oeriselskestrjitwei), Brede Dijk (Brede Dyk), Heereweg (Heerewei), Leeuwarderstraatweg (Ljouwerterstrjitwei) en voor bebouwde deel in Huzum, Verlengde Schrans (Ferlingde Skrâns) en Schrans (Skrâns).

Aanvankelijke liep voor het Huzumer Aldlân de zuidgrens met Goutum, Teerns en Hempens langs diverse perceelsloten. Na de Tweede Wereldoorlog kwam hier een brede watergrens door de aanleg van het Van Harinxmakanaal. Zoals vaak in Fryslân waren het de grote en kleine waters die de begrenzingen vormden voor een dorpsgebied.

Volgens Eekhoff² was in de middeleeuwen het Huzumer dorpsgebied groter, maar door de expansie van de stad Leeuwarden verloor het Huzumer Aldlân terrein aan de noordkant. Eertijds behoorde het land ten zuiden van het Vliet bij Huzum en lag er ook "Huysumma landt" achter Schildkampen (Skylkampen).

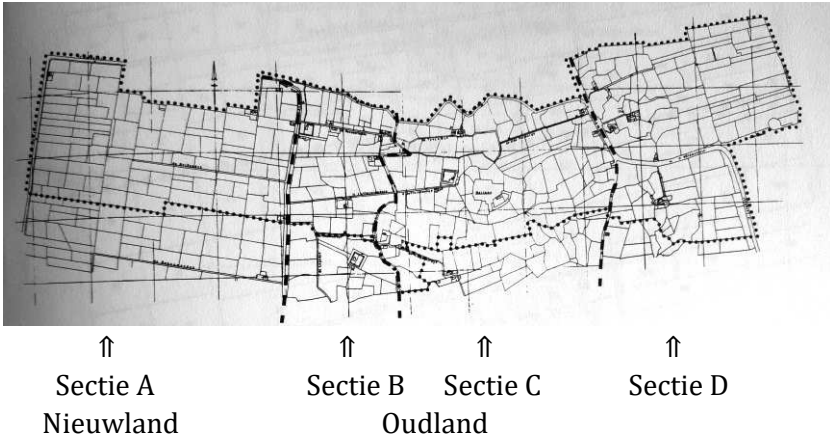
In floreencohier nr. 106 (1700) is een "Sathe Lands achter de Schilcampen onder de Stadt Leeuwarden gelegen" die "te Huisum 5 floreen en 22 st. schiet."

Op een historische kaart van Fryslân is zichtbaar dat het 18de-eeuwse stadsgebied (Middeltrimdeel) niet helemaal tot in het oosten (laagland) doorliep, maar dat het Noorder- en Zuidertrimdeel daar nog altijd een nauwe verbondenheid hadden.

² Eekhoff 1846, p. 336.

Grond, gebruik en verdeling van het grondgebied

Bij deze paragraaf kunnen de kadastrale kaarten achterin het boek of HisGis worden gebruikt. Het oude kadastrale gebied van Huzum wordt onderverdeeld in vier secties (A t/m D).

De grond van het Huzumer Nijlân (kadastrale sectie A) bestond uit zware grond (knipklei, Middelsee) en lag tussen de Swette en (Verlengde) Schrans. Het land bij de Swette lag 1,20 meter lager dan bij de (Verlengde) Schrans. Er zaten minimaal twee schuiven in de molensloten, want anders hielden de boer bij de Verlengde Schrans geen water in hun sloten. Er waren weinig boerderijen op het Huzumer Nijlân, waardoor het land minder goed werd onderhouden. Op het land aan de overkant van de Swette, op het Boksumer Nijlân, waren meer boerderijen en dus was er meer koeienmest om het land vruchtbaar te houden.³ In de middeleeuwen had het Huzumer Nijlân een eigen rechtspraak.

Het gebied tussen de (Verlengde) Schrans en de Wurdumerfeart (kadastrale sectie B) bestond uit de zavelige klei van de kwelder-

³ Mededeling P. Jongma 1979.

wal naast de voormalige Middellzee. Dat maakte die grond geschikt voor de vele tuinderijen (gernierslân) aldaar.

Het gedeelte tussen de Wurdumerfeart en de Greuns (kadastrale sectie C) werd vooral voor veehouderij gebruikt.

Het land ten oosten van de Greuns tot het Aldeel (kadastrale sectie D) was onder te verdelen in twee aparte gebieden, waarbij de scheiding werd gevormd de Oasterdykssleat. Tussen deze sloot en het Aldeel lag het Huzumer Himrik dat in de middeleeuwen gemeenschappelijke gebruik was bij de boeren in Huzum.

Tot aan de ophoging van dit gebied tot industriegebied, was het was het een zomerpolder met hooiland (miedlân) dat voor een groot deel werd verhuurd. Hier lag, zoals eerder vermeld, de veengrond vlak onder de klei. Op het oostelijk stuk van D58, voor het eigenlijke Himrik, werd in de Tweede Wereldoorlog nog turf afgegraven. Het zat ongeveer op 75 cm diepte.⁴

In de 16de en 17de eeuw zijn stukken land aan de Tynje / Greuns als tichelaarde afgegraven voor de steenbakkerij. Al in 1540 komt tichelland voor in de Leuwerderadeels Aenbrengh:⁵ “Arent Gerbrandstzoon heeft van de selve landen gecofft twee pondemaete oltlandt die hij vertichgelt.” In 1592 waren er een “reydpolle en ticheldobbe” bij Froskenburch en in 1620 kocht “Pieter Sibrens Tichelaer ... wonende op Cleijenburch bij ’t Fliet ... seeckere stuck lands genaempt de Froskepol.”⁶

De Loeten (D56) zijn ook als zodanig gebruikt, want in 1647 is er sprake van “5 pmt. cleij en die ondergront van dien, leggende tuschen die Schilcampen en huijsumer Tinia, de Loeten genaempt,

⁴ Mededeling O. Mellema 1979.

⁵ Mol (1989), p. 60-61.

⁶ Roarda z.j., p.25.

zullende zijnde de voorste 5 pmt. van die Loeten die daarvan aff gemeten sullen worden” ⁷ en in 1653 “5 pmt. ‘de Loeten’ synde een bescheiden stuck” met het gebruik van de vaart bij Simen Arienslân langs, “sijnde van dese 5 pmt. ongeveerlyk off willich een pmt. vergraven off verticheld, doch wederom opgevult, behalve een pmt. ruim.” Eveneens in 1657: “1/3 part van 5 pmt. van d’ achterste Loeten” en “yder pmt. Cleij 100 gg. en de ondergront de pmt. voor 123 gg.” ⁸

De tichelklei is mogelijk geleverd aan het “St. Vitus- of Oldehoofster Tigchelwerk” bij Wilaard⁹, aan “Syuert Cleyenborchs” (1584) tichelwerk aan het oostelijk Zuid-Vliet.¹⁰

Volgens Schroor¹¹ lag het “St. Vitus Tichelwerk” net boven de Loetenssleat en dus tegen het Huzumer dorpsgebied aan.

Soms werd tichelafval gebruikt om het afgetichelde land weer op te hogen. Zo is er bij het slatten (uitbaggeren) van sloten wel aardewerk gevonden dat tegelijk met tichelafval op het land was terecht gekomen.¹²

⁷ Roarda z.j., p.22.

⁸ Roarda z.j., p.53.

⁹ Eekhoff (1846), p.160-161.

¹⁰ W. Dolk (1969), p.55.

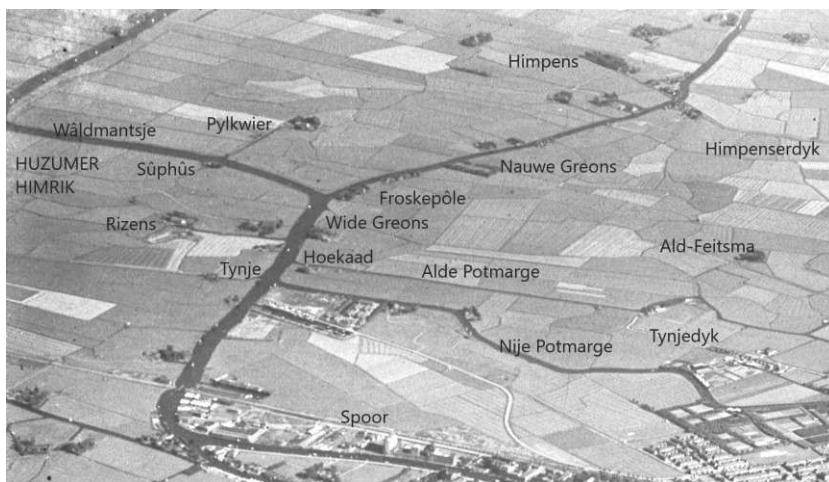
¹¹ Mededeling M. Schroor (1991).

¹² Mededeling D. Mellema (1979).

Luchtfoto Huzumer dorpsgebied 1935

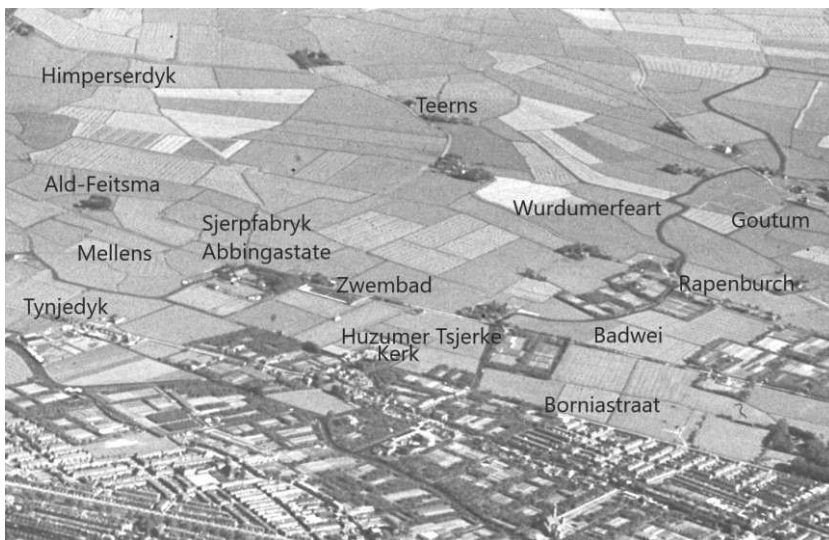

Op deze luchtfoto van Leeuwarden¹³ ligt het oude Huzumer dorpsgebied vanuit het noorden bekeken, boven. Het perspectief is dus omgekeerd aan dat op de kadastrale kaarten. Het Van Harinxmakanaal was nog niet gegraven en Huzum was nog geen stadswijk. Het bestond grotendeels uit weiland met boerderijen. Om de details beter te bekijken, volgen van links naar rechts drie uitvergrotingen: kadaster sectie D, kadaster secties C en B en kadaster sectie A. Aldus van Huzumer Himrik naar Huzumer Nijlân.

¹³ Foto AVIODROME Lelystad (gebruiksrecht).

Kadastrale sectie C en B

Kadastrale sectie A

Het raadsel van de Potmarges

In *Tusken Potmarge en Jokse IV* hebben Tom Sandijck en ik een artikel geschreven over *De oude landweg tussen Leeuwarden en Huizum*.¹⁴ Wij probeerden daarin aan te tonen dat er in de diepe middeleeuwen een andere verbinding over land tussen Huzum en Leeuwarden bestond dan de gangbare verbinding zoals wij die van alle (historische) kaarten kennen. Zelfs op de oudste kaart, die van Jacob van Deventer uit ± 1545, vinden wij de hedendaagse verbinding via de Huizumerlaan en de Schrans.

Onze hypothese was dat de vroege middeleeuwse verbinding, ten tijde van de Middellzee, vanuit Huzum bekeken, in noordelijke richting langs “Achter de Hoven” naar Leeuwarden liep. In de ontstaansgeschiedenis van het landschap is dat eigenlijk heel logische, want langs de Middellzee met zijn vele brede uitstromende slenken liep aanvankelijk geen dijk.

In die tijd bestond ook het oostelijk stuk van de Nije Potmarge, van Wurdumerfeart naar Greuns, nog niet als diep en breed vaarwater. Mogelijk was er een slenk met doorwaadbare plaatsen.

Pas later in de middeleeuwen zijn door menselijke ingrijpen de waterwegen ontstaan zoals wij die voor een groot deel kennen. Voor de waterbeheersing en het vervoer over water zijn de middeleeuwse mensen voortvarend bezig geweest de natuurlijke waterlopen, riviertjes, geulen en slenken hiervoor geschikt te maken, m.a.w. met handkracht zijn ze deze gaan kanaliseren en hebben ze nieuwe rechtstreekse verbindingen aangelegd.

In deze paragraaf wordt gepoogd met behulp van kadastrale gegevens, schriftelijke bronnen en landkaarten de ontwikkeling van de Oude (Alde) en Nieuwe (Nije) Potmarge te reconstrueren.¹⁵

¹⁴ Faber, Rients en Tom Sandijck (1999).

¹⁵ Het nu volgend verhaal is eerder gepubliceerd als Friestalig artikel, zie Faber (2002): *De Potmarges, in wetterich riedsel*.

Zowel de naam Potmarge als de oorsprong van de Potmarge en het onderscheid tussen Alde en Nije (*Oude* en *Nieuwe*) Potmarge vormen niettegenstaande alle verklaringen hiervoor, nog altijd een raadselachtig geheel.¹⁶ Dat was een reden om alle gegevens eens op een rijtje te zetten.

Dit verhaal heeft niet de pretentie het definitieve antwoord over deze kwestie te geven, het is meer een waarschijnlijkheidsberekening. Een extra beperking is dat landschapgenetisch veldonderzoek niet meer mogelijk is, omdat het oorspronkelijke landschap in de 20ste eeuw voor het grootste deel is verdwenen onder de nieuwe bebouwing van de stadsuitbreiding.

Duizend jaar terug in de tijd was de voorganger van de Potmarge een van de natuurlijke afwateringsslenken die in de Middelsee uitmondde westelijk van Huzumer Aldlân (Oudland). Later zou die Middelsee dichtslibben en bekend worden als Nijlân (Nieuwland). Alhoewel sinds de terpentijd de mensen probeerden het land te beschermen tegen het zoute zeewater, is de algemene opvatting dat pas in de tweede helft van de middeleeuwen de hogere dijken en polders zijn aangelegd.

Het Huzumer dorpsgebied lag tot voorbij het jaar 1000 open voor het water van de Middelsee. Het overtollige water vloede via slenken naar de Middelsee en met de dagelijkse vloed stroomde het zeewater via diezelfde slenken weer voor een deel het land in. De plaatsen waar de grootste slenken in de Middelsee uitkwamen, waren in de 19de eeuw nog als “stenen duikers (pypkes)” in de Middelseedijk (Overijsselse straatweg) terug te vinden. Na het aanleggen van de Middelseedijk kwamen op de plaatsen van die pijpen en bruggen eveneens “zijlen.” Zo zat aan het einde van de Potmargeslenk in de Middelseedijk (Schrans, vlak voor de hedendaagse spoorwegovergang) de Wijnhornsterzijl.

Of de naam Potmarge toen al bestond voor dit deel van de slenk is niet bekend. De naam kan ook eerst gebruikt zijn voor een water

¹⁶ Zie ook het artikel van J. Jongma (1999) over de Potmarge.

waar de slenk verderop in het land mee was verbonden. Toen de mensen de vaarwaters aanpasten, uitdiepten en anderszins verbeterden kan de naam in gebruik zijn gekomen voor een groter stuk van het vaarwater.

Eekhoff¹⁷ noemde dit stuk Potmarge nog *Zuidvaart* of *Wirdumervaart*. Hij veronderstelde dat het Vliet en de Wirdumervaart zich (in Leeuwarden) verenigden aan de voet van de terp waar de Grote Hoogstraat en daarna via in sluis in de Middellzee uitkwamen.

Het lijkt mij waarschijnlijker dat de Potmarge ook toen al zuidelijker, bij de Winiaherne (Wijniahorne), uitkwam. Pas in de 17de eeuw kwam de naam *Nije (Nieuwe) Potmarge* voor, in de 16de eeuw was de naam voor dit water tussen Leeuwarden en Huizum *Huzumerdjip* (Huizumerdiep).

Van dit watertraject tussen Leeuwarden (Grote Hoogstraat) en de Wijnhornsterzyl (Wijnahernstersyl), nu benoemd als Weaze en Potmarge, wordt tegenwoordig aangenomen dat het een gegraven waterverbinding is.

Dit meest noordelijke deel van de Potmarge is tot stand gekomen na het dichtslibben van de Middellzee. Leeuwarden en ommelanden kregen behoefte aan een vervangende vaarwaterverbinding naar het zuiden. Bovendien veranderde door het dichtslibben van de Middellzee de afwatering van het land en vond deze plaats via Dokkum naar de Lauwerszee.

Bij het dorp Huzum wordt het moeilijker om de oorspronkelijke loop van de Potmarge na te gaan, omdat hier drie vaarwaters verder zijn. Noordelijk van Huzum gaat de *Nije Potmarge* verder in oostelijke richting naar de Greuns; vanuit het dorp Huzum, als aftakking van de *Wurdumerfeart*, gaat de *Alde Potmarge* oostelijk naar de Greuns en de *Wurdumerfeart* vervolgt zijn tocht naar het zuiden.

¹⁷ W. Eekhoff (1846), p. 46 en 284.